JULKINEN KUULUTUS

Luvan hakijan valitus ympäristölupapäätöksestä

Ympäristönsuojelulain 196 §:n mukaan Vaasan hallinto-oikeuden on annettava ympäristölupapäätöstä koskeva luvan hakijan valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus ja valitusasiakirjat on pidettävä verkkosivuilla vähintään 14 päivän ajan. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

17.11.2022

Valituksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Valituksen tiedoksisaantipäivä on 24.11.2022.

Asia

Luvan hakija Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on jättänyt Vaasan hallinto-oikeudelle valituksen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä 23.6.2022 nro 199/2022 (Taipalsaaren ampumaradan toiminnan muuttaminen ja toiminnan aloittamislupa, Taipalsaari).

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen.

Valitusasiakirjojen nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja luvan hakijan valitusasiakirjat pidetään nähtävillä 17.11. – 15.12.2022 Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla *(https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/valituskuulutukset.html)*. Hallinto-oikeuden verkkosivuilla valitus on ilman liitteitä. Tieto kuulutuksesta on julkaistava Taipalsaaren kunnassa.

Hallintolain 62 b §:n mukaan julkisen kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan tiedot julkaistaan, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Henkilötiedoista julkaistaan kuitenkin ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot.

Mahdollisuus vastineen antamiseen

Vaasan hallinto-oikeus varaa asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, tilaisuuden vastineen antamiseen. Mahdollinen vastine tulee toimittaa hallinto-oikeuteen **viimeistään 15.12.2022**. Viranomaisille varataan erikseen tilaisuus vastineen antamiseen.

Vastineeseen on merkittävä sen tekijän nimi, postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite. Vastineessa on ilmoitettava asian diaarinumero 939/2022.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään antamaan tieto kuulutuksesta myös kiinteistön mahdollisille muille omistajille ja haltijoille.

VAASAN HALLINTO-OIKEUS
Kuulemiskanslia
029 56 42729

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla:
https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/

PUOLUSTUSVOIMIEN LOGISTIIKKALAITOKSEN ESIKUNTA **BS13375**
Logistiikkaosasto
PL 69
33541 TAMPERE

1 .8.2022

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

1. ASIA Valitus Etelä-Suomen aluehallintoviraston 23.6.2022 antamasta päätöksestä (Nro 199/2022) koskien Taipalsaaren ampumaradan ympäristölupa-asiaa.

2. VALITUKSEN TEKIJÄ

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta
PL 69
33541 TAMPERE
kirjaamo.pvlogle@mil.fi

[redacted]

3. TOIMIVALTA VALITUKSEN TEKEMISEEN

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan toimivalta valituksen tekemiseen perustuu Puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen (1319/2007) 27 §:ään. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta vastaa Puolustusvoimien puhevallan käyttämisestä ja edunvalvonnasta mm. ympäristölupa-asioissa.

4. VALITUS

4.1. VAATIMUS

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta kunnioittaen pyytää, että Vaasan hallinto-oikeus

1. kumoaa Etelä-Suomen aluehallintoviraston 23.6.2022 antaman päätöksen (Nro 199/2022) koskien Taipalsaaren ampumaradan ympäristölupa-asiaa ja palauttaa asian uudelleen aluehallintovirastolle käsiteltäväksi.
2. järjestää alueella katselmuksen.

5. PERUSTELUT

5.1. YLEISTÄ

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksellään hylännyt Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan hakemuksen koskien ympäristöluvan myöntämistä Taipalsaaren ampumaradalle perustettavalle tilanneampumaradalle. Kyseisellä hakemuksella haettiin muutosta voimassaolevaan Taipalsaaren ympäristölupapäätökseen, jonka Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut 19.12.2015. Aluehallintovirasto ei antanut kyseisessä päätöksessään lupaa uudelle tilanneradalle, eikä myöskään korkein hallinto-oikeus 23.12.2019 antamallaan päätöksellä muuttanut aluehallintoviraston päätöstä.

Korkein hallinto-oikeus totesi kuitenkin päätöksen perusteluissa, että päätöksen estämättä toiminnanharjoittajan on mahdollista hakea uutta lupaa tilanneampumaradan osalta, mikäli hakemuksessa on riittävä selvitys pohjavesiolosuhteista, pohjaveden suojausrakenteista ja suotovesien keräys- ja käsittelyjärjestelyistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös hakemuksen hylkäämisestä on perustunut toiminnan sijaintiin pohjavesialueella. Päätöksen perustelujen mukaan ei voida varmistua siitä, ettei vaikutuksia aiheutuisi maaperän ja pohjaveden laadulle pitkällä aikavälillä ja, ettei pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa aiheutuisi alueen maaperä- ja pohjavesioloissa.

5.2. TILANNEAMPUMARADAN SUOJAUSRAKENTEISTA JA NIIDEN TOIMIVUUDESTA

5.2.1. BAT-periaate

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on perustellut päätöstään mm. sillä, ettei hakija ei ole pyynnöstä huolimatta muuttanut hakemustaan. Tämän lisäksi päätöksessä todetaan myös, ettei hakija esittänyt olennaisesti BAT-tasoa parempia vaihtoehtoja.

Tältä osin todetaan, että Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on täydentänyt lupahakemusta pyydetyiltä osin, mutta että lupahakemuksen muuttaminen niin olennaisilta osin kuin sijoituspaikkaa vaihtamalla ei ole ollut mahdollista johtuen siitä, että käytännössä koko Taipalsaaren ampuma- ja harjoitusalue sijaitsee pohjavesialueella. Alueella ei ole löydettävissä sellaista kohtaa, johon ko. rata voitaisiin tarkoituksenmukaisella tavalla sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa lisäksi, että hakemusta ei nähty tarpeelliseksi muuttaa, koska siinä esitetyt ratkaisut edustivat jo BAT-tasoa parempaa suojausta. Lupahakemuksen (5.8.2021, BR12175) liitteessä B esitetään taustavallien suojausrakenteet sekä suotovesien käsittelyjärjestelmä. Suojausrakenteita on tarkennettu vesienkäsittelyjärjestelmän osalta vuoden 2015 lupahakemukseen verrattuna.

Näiden lisäksi hakemuksen täydennyksessä (3.12.2021, BR14007) selvennettiin suojausrakenteiden BAT-tason vaatimuksia ja niiden täyttymistä. Toisin kuin Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä väitetään, täydennyksessä esitettiin BAT-tasoa vaativampia ratkaisuja. BAT-ohjeen mukaan luotiaseratojen

suojaamiselle suositellaan vaativan pohjavesiriskin alueella (taso 2b) haitta-ainepitoisten vesien koontia ja tarvittaessa käsittelyä tai vesien muodostumisen estämistä. PVLOGLE toteaa, että tilanneampumaradan taustavallit suojataan tiivisrakenteilla (BAT-taso 2b) ja suotovedet johdetaan moniosaiseen käsittelyjärjestelmään (BAT-taso 3). Esitetyt suojausrakenteet ovat tältä osin BAT-tasoa paremmat.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on myös hakemuksen täydennyksessä (3.12.2021) tarkastellut vaihtoehtoa, jossa koko rata-alue suojattaisiin. Kokonaisarvion perusteella – erityisesti huomioon ottaen ampumaratojen BAT- päädyttiin kuitenkin siihen, ettei vaihtoehtoa voida pitää perusteltuna, sillä kysymyksessä on BAT taso 2 b – rata, eikä koko rata-alueen suojaamista edellytetä edes erittäin vaativan tason (3) pohjavesialueella. Arvioinnissa huomioitiin myös koko rata-alueen suojaamista koskevan vaihtoehdon kustannusvaikutukset, joita ei pidetty oikeasuhtaisina suhteessa kysymyksessä olevan yhden lajiradan toiminnasta aiheutuvaan pilaantumisen riskiin. Kysymyksessä on kapasiteetiltaan melko pieni lajirata, n. 60 000 laukausta vuodessa.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että ympäristönsuojelulain (527/2014) 52 §:ssä säädetään, että lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan, eikä lupamääräyksissä saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Hakemuksessa (5.8.2021, BR12175) esitetty ratkaisu on BAT-periaatteiden mukainen ja osittain ylittää BAT-periaatteen vaatimukset. Hakemus on tältä osin YSL:n 52 §:n mukainen. Etelä-Suomen aluehallintovirasto ei ole päätöksessään tätä kuitenkaan hyväksynyt.

5.3. TILANNEAMPUMARADAN VAIHTOEHTOISISTA SIJOITUSPAIKOISTA

5.3.1. Tilanneratatoiminnan sijoittaminen viereiselle olemassa olevalle kivääriradalle.

Puolustusvoimat on kuvannut tilanneampumaradan toiminnan ympäristölupahakemuksessa 5.8.2021. Tämän lisäksi täydennyksessä 31.3.2022 on erikseen perusteltu, miksi tilanteen mukaisia ammuntoja ei voida suorittaa täysipainoisesti kivääriradoilla.

Tilanteen mukaisia ammuntoja ei voida suorittaa kivääriradalla ampumaohjelmiston mukaisesti. Tilanteen mukaisissa ammunnoissa ampumasuunta vaihtelee yleisimmin kolmeen eri suuntaan. Kivääriradalla tämä ei ole mahdollista ilman merkittäviä rakenteellisia muutoksia. Esimerkiksi sivuvalleista tulisi tehdä taustavalleja.

Kivääriradat sijaitsevat myös pohjavesialueella, minkä vuoksi tilanteen mukaisten ammuntojen suorittaminen näillä ei pohjaveden suojaamisen näkökulmasta ole sen parempi kuin uuden lajiradan perustaminen.

Lisäksi tilanneampumaradan rakentamisen yksi peruste on lisätä Taipalsaaren ampumaradan kapasiteettia. Tilanneampumaradan myötä lähimatkoilta (alle 50m) suoritettavat ammunnat voidaan keskittää yhdelle sitä varten suunnitellulle ampumaradalle.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta huomauttaa, kuten on aikaisemminkin huomauttanut, että arviointi, millä ampumaradalla ammunnat on turvallisinta ja tarkoituksenmukaisinta järjestää, kuuluu Puolustusvoimille.

5.3.2. Maakuntakaavan määräykset

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että Etelä-Karjalan maakuntakaava tukee alueen maanpuolustuksellista kehittämistä. Tämän on myös Etelä-Suomen aluehallintovirasto päätöksessään (Nro 199/2022) todennut. Kaavan mukaan aluetta kehitetään Puolustusvoimien erityisalueena. Kaavaselosteessa mainitaan, että pohjavesialueella olevat toimenpiteet on suunniteltava niin, että pohjaveden tila ei vaarannu. Taipalsaaren tilanneampumarata rakennetaan niin, että pohjaveteen ei pääse haitta-aineita (ympäristölupahakemus 5.8.2021, liite B), jolloin tilanneampumarata on kaavan mukainen.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta haluaa tuoda esille, että Etelä-Suomen aluehallintovirasto on aikaisemmassa Taipalsaaren ampumarataa koskevassa päätöksessään (Nro 325/2016/1) todennut muun muassa, että annetut lupamääräykset huomioiden Taipalsaaren ampumaradan toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun tärkeän käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella. Tämän lisäksi aluehallintovirasto on todennut seuraavaa "Kun toiminnassa noudatetaan annettuja lupamääräyksiä, ei toiminta ennalta arvioiden vaaranna Vuoksen vesienhoitoaluetta koskevan vuosien 2016-2021 vesienhoitosuunnitelman pinta- ja pohjavesiä koskevia tavoitteita (Laki vesien hoidon järjestämisestä 1299/2004)."

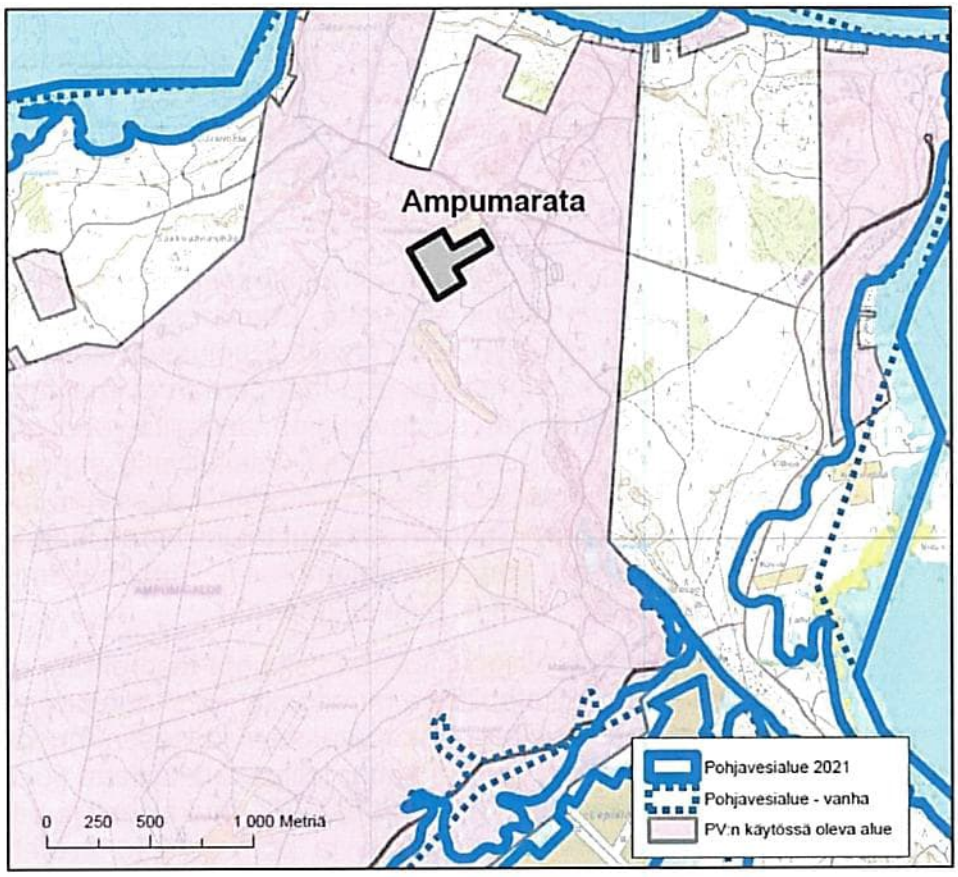
Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa lisäksi, että Taipalsaaren tilanneampumarata rakennetaan jo olemassa olevien kivääriratojen mukaisesti, eli taustavallit suojataan ja niistä suotautuvat vedet ohjataan lajiradan omaan vesienkäsittelyjärjestelmään, jolloin pohjaveteen ei pääse haitta-aineita, kuten Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään (Nro 325/2016/1) kivääriradoista todennut.

5.3.3. Toiminnan sijoittaminen muualle

Toiminnan sijoittaminen Taipalsaaren ampuma- ja harjoitusalueelle on välttämätöntä ja tarkoituksenmukaista, koska se sijaitsee Puolustusvoimien alueella ja jo olemassa olevien kivääriratojen vieressä muodostaen ampumakoulutuksen kannalta yhtenäisen kokonaisuuden. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on hakemuksessaan (BR12175, 5.8.2021) tuonut esille, että tilanneampumaradan sijoittaminen kivääriratojen yhteyteen on melun kannalta paras ratkaisu, koska näin ampumaratatoiminnan melualue ei laajene eikä melulle altistuvien kohteiden määrä lisäänny.

Taipalsaaren ampuma- ja harjoitusalueella ei ole pohjavesialueen ulkopuolista aluetta, johon tilanneampumarata voitaisiin sijoittaa. ELY-keskus on tehnyt alueelle pohjavesialueen rajauksen tarkastelun vuonna 2021, jonka perusteella pohjavesialueen rajausta laajennettiin niin, että Puolustusvoimien käytössä

oleva alue on kokonaan pohjavesialueella (kuva 1). Puolustusvoimien harjoitustoiminnan kannalta tarkoituksenmukaista on, että toiminta voidaan keskittää samalle, jo vuosikymmeniä Puolustusvoimien käytössä olleelle alueelle. Tällä vältetään myös tarvetta hankkia uusia alueita Puolustusvoimien käyttöön ja kulkemisesta (kaluston liikkuminen) aiheutuvaa haittaa.

Kuva 1. Pohjavesialueen rajauksen muutos 2021 ja ampumaradan sijainti.

5.4. HULEVESIEN JOHTAMISESTA POHJAVESIALUEEN ULKOPUOLELLE

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään todennut, että hakemuksessa ei ole esitetty haitta-ainepitoisten hulevesien johtamista tai kuljettamista pohjavesialueen ulkopuolelle. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että hakemuksessa (BR12175, 5.8.2021) on perusteltu hulevesien johtamisen tai kuljettamisen aiheuttavan kohtuuttomia kustannuksia saavutettavaan hyötyyn nähden eikä kyseinen ratkaisu ole siten kokonaistaloudellisesti toteutettavissa. Taipalsaaren ampuma- ja harjoitusalue on kokonaisuudessaan luokitellulla pohjavesialueella. Tämän seurauksena Puolustusvoimien tulisi hankkia uutta maa-aluetta ja rakentaa useita kilometrejä putkilinjaa.

Hakemuksessa (5.8.2021) esitetyn mukaisesti hulevesien arvioitu keskimääräinen kertymä vuodessa tilanneampumaradan alueelta olisi noin 1200 m3. BAT-raportin mukaan ampumapaikan lähialueelle kertyvien haitallisten aineiden pitoisuudet ovat erittäin vähäisiä ja hulevesien käsittely ei ole tarpeen pohjavesialueellakaan.

Hulevesien kulkeutuminen pohjaveteen kestää Taipalsaaren ampumaradan alueella pitkään. Pohjaveden pinnan etäisyys maanpinnasta on keskimäärin 25 metriä. Hulevesien keskimääräinen imeytymisnopeus pohjaveteen asti on laskettu keskimääräisen sadannan (700 mm/a) ja hiekkamaan imeytymisen (50%) mukaisesti 0,35 m/a. Haitta-aineille on määritelty maa-vesi-jakautumiskertoimet sekä laskennalliset pidättyväisyyskertoimet. Haitta-aineiden kulkeutumista hulevesien mukana on selvitetty tarkemmin Taipalsaaren ampumaratojen perustilaselvityksessä (FCG 27.5.2013), joka on toimitettu lupaviranomaiselle lupahakemuksen yhteydessä 28.6.2013. Lyijyn osalta kulkeutuminen kestää noin 400 000 vuotta ja antimonin osalta yli 30 000 vuotta. Laskennalliset kulkeutumisajat ovat niin pitkiä, että kulkeutumista vajovesivyöhykkeen läpi pohjaveteen ei voida katsoa pohjeveden pilaantumisen kannalta oleelliseksi.

5.5. POHJAVEDEN HAITTA-AINEPITOISUUDET

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään maininnut, että ampumaradalla imeytettäisiin lyijypitoista vettä. Edellä mainittua näkemystä aluehallintovirasto ei ole perustellut millään tavalla. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa tämän johdosta, että maaperään ei imeytetä lyijypitoista vettä. Taipalsaaren kivääriratojen suotovesiä on tarkkailtu vuodesta 2016 lähtien. Käsittelyn jälkeisessä, eli imeytettävässä, käsitellyssä suotovedessä ei ole havaittu lyijyä. Ennen käsittelyä olevassa suotovedessä on havaittu pieniä pitoisuuksia lyijyä, jonka pitoisuus on alittanut talousveden laatuvaatimukset ja pohjavedelle asetetun ympäristölaatunormin (lupahakemuksen täydennys 3.12.2021, BR14007, Liite 6, tarkkailuraportti)

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta täsmentää, että lyijy on maaperässä pääsääntöisesti stabiilissa muodossa, eli sitoutuneena maaperän partikkeleihin. Vain osa lyijystä on maaperässä liukoisessa muodossa, jolloin se voi kulkeutua eteenpäin veden mukana. Lyijyä tarkkaillaan liukoisessa muodossa ympäristönlupapäätöksen (Nro 325/2016/1) mukaisesti ja pitoisuuksiin sovelletaan talousveden laatuvaatimuksia ja pohjavedelle asetettuja ympäristölaatunormeja. Käsittelyjärjestelmä toimii, kun lyijyn kokonaispitoisuus ja liukoinen pitoisuus ovat lähellä toisiaan. Tällöin käsittelyjärjestelmä sitoo veden mukana kulkeutuvan kiintoaineksen, eikä järjestelmästä pääse ulos metalleja. Taipalsaaren kivääriratojen osalta metallien kokonaispitoisuudet ja liukoiset pitoisuudet ovat olleet käsittelyn jälkeen samansuuntaisia, joten järjestelmä toimii.

Taipalsaaren olemassa olevilta kivääriradoilta ei ole todettu vaikutuksia maaperän ja pohjaveden laadulle. Ampumaradalla on suojausrakenteet ja vesienkäsittelyjärjestelmä. Ampumaradalla on säännöllinen kaksi kertaa vuodessa tapahtuva tarkkailu (lupahakemuksen täydennys 3.12.2021, BR14007, Liite 6, tarkkailuraportti), joiden tutkimustulosten perusteella ei ole havaittu ampumaradoista johtuvia pohjavesivaikutuksia.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta huomauttaa, että muista alueen toiminnoista johtuvat haitta-ainepitoisuudet ja päästöt eivät liity ampumaradan toimintaan. Kyseiset jäämät ovat peräisin raskaiden aseiden ammunnoista ja räjäytyksistä, eikä näiden tulisi vaikuttaa tilanneampumaradan lupahakemuksen käsittelyyn.

5.6. TILANNEAMPUMARADAN SIJAINNISTA POHJAVESIALUEELLA JA VAIKUTUS VEDENOTTOHANKKEESEEN

5.6.1. Uusi lajirata ei ole uutta riskitoimintaa

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään todennut, että uusi tilannerata olisi uutta riskitoimintaa pohjavesialueella ja aiheuttaisi uuden päästökohdan ja kuormituspisteen. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että kyseessä ei ole uuden ampumaradan perustaminen, vaan olemassa olevan ampumaradan laajentaminen yhdellä lajiradalla, eikä tilanneampumarata siten ole uutta riskitoimintaa.

Ampumaratatoimintaa on Taipalsaaren ampuma- ja harjoitusalueella tarkoitus järjestellä uudelleen ympäristönsuojelullisesti kestävämmällä tavalla. Taipalsaaren alueen ampumatoiminta ei olennaisesti lisäänny, vaan siirtyy suojaamattomilta alueilta suojatulle tilanneampumaradalle.

Tilanneampumaradalla muodostuvat suotovedet ohjataan käsittelyjärjestelmään, josta ei aiheudu päästöjä pohjaveteen. Käsittelyjärjestelmän toimivuus on varmistettu kivääriradoilta saatujen tulosten perusteella. Suunniteltua tilanneampumarataa tarkkaillaan säännöllisesti. Jos järjestelmä ei toimi, Puolustusvoimilla on valmius reagoida siihen nopeasti. Näin ollen aluehallintoviraston väite uudesta päästökohdasta ja kuormituspisteestä ei ole perusteltu.

5.6.2. Tilanneampumaradan vaikutukset pohjaveteen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on todennut päätöksessään, että alueen pohjavedestä on mitattu raskaiden aseiden ja räjähteiden jäämiä ja että ampumaalueen ja ampumaradoilla olemassa olevan toiminnan vaikutuksia on havaittavissa merkkejä alueen pohjavesissä.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että pohjavedessä ei ole havaittu talousveden laatuvaatimusten ja ympäristölaatunormit ylittäviä pitoisuuksia. Ampumaradalla ei ammuta raskailla aseilla eikä siellä synny räjähdeainejäämiä. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta muistuttaa, että alueen muusta toiminnasta aiheutuneet haitta-aineet eivät liity Taipalsaaren ampumaradan toimintaan. Taipalsaaren ampumaratojen tarkkailuraportti on toimitettu hakemuksen täydennyksen (3.12.2021, BR14007, Liite 6) yhteydessä.

Tilanneampumaradalle tehdään samanlaiset suojausrakenteet kuin olemassa oleville kivääriradoille. Kivääriratojen ympäristövaikutuksia tutkitaan pohjavesiputkista: X042 pohjoispuolella, X001 itäpuolella ja X033 eteläpuolella. Näiden lisäksi tarkkailuun kuuluu vanhan, käytöstä poistetun, haulikkoradan paikalla oleva havaintoputki X034, joka ei kuvaa nykyistä ampumaratatoimintaa. Havaintoputkista X042, X001 ja X033 ei ole havaittu ampumaratametallien pitoisuuksia pohjavedessä. Havaintoputkista X033 ja X042 otetuista näytteistä on havaittu kromia kokonaispitoisuuksina, mutta se ei ole peräisin ampumaratatoiminnasta. Edellä mainitun lisäksi havaintoputkessa X042 on ollut yksittäinen havainto kuparista ja koboltista liukoisina pitoisuuksina, mutta sen arvioidaan olevan virheellinen laboratorion tekemän virheen takia. Hakemuksen täydennyksen yhteydessä Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on toimittanut aluehallintovirastolle tarkkailuraportin (3.12.2021, BR14007, Liite 6).

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään todennut, että tilanneampumaradan myötä raskasmetallipitoisten valumavesien määrä ja käsittelytarve

lisääntyy. Hakemuksessa (5.8.2021) esitetyn mukaisesti hulevesien arvioitu keskimääräinen kertymä vuodessa olisi tilanneampumaradan alueelta noin 1200 m3. BAT-raportin mukaan ampumapaikan lähialueelle kertyvien haitallisten aineiden pitoisuudet ovat erittäin vähäisiä ja hulevesien käsittely ei ole tarpeen pohjavesialueellakaan. Lisäksi pohjaveden pinta on keskimäärin 25 m syvyydessä, joten kulkeutumista pohjaveteen ei nähdä merkittävänä riskinä.

5.6.3. Tilanneampumaradan vesienkäsittelyjärjestelmä ja sen toimivuus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätökseensä kirjoittanut, että tilanneampumaradan vesienkäsittelyjärjestelmä muodostaisi uuden pilaantumisriskiä aiheuttavan päästökohdan, koska olemassa olevien kivääriratojen vesienkäsittelyjärjestelmän haitta-ainepitoisuudet ovat tarkkailutietojen mukaan vaihdelleet ja lisääntyneet vesienkäsittelyjärjestelmässä.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan näkemyksen mukaan olemassa olevien kivääriratojen vesienkäsittelyjärjestelmä on toiminut hyvin. Kivääriradoilla on tarkkailtu suotovesiä vuodesta 2016 lähtien. Ampumaratatoiminnasta johtuvien haitta-aineiden pitoisuudet eivät ole lisääntyneet käsittelyn jälkeen, toisin kuin Etelä-Suomen aluehallintovirasto päätöksessään kirjoittaa. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että tilanneampumaradalle on suunniteltu oma vesienkäsittelyjärjestelmä varmistamaan järjestelmän toimivuus.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on lisäksi todennut, että vesien haitta-aineita tarkkailleet eri laboratoriot ovat määrittäneet erilaisia metallipitoisuuksia imeytettävistä vesistä. Tämän lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto on todennut, että käsittelyjärjestelmän toimivuudesta ja sen puhdistustehosta ei ole tarpeeksi tietoa. Aluehallintovirasto ei ole kuitenkaan asiaa päätöksessään perustellut tarkemmin. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta korostaa, että olemassa olevien kivääriratojen osalta vesien käsittelyjärjestelmän toimivuudesta on tarkkailutietoa vuodesta 2016 lähtien ja käsittelyjärjestelmä on toiminut hyvin. Tilanneampumaradalle on suunniteltu vastaavanlainen käsittelyjärjestelmä.

Yksittäisen laboratorion tekemä virheellinen analyysi vuonna 2020 ei edusta koko otantaa eikä näin kerro käsittelyjärjestelmän toimimattomuudesta. Taipalsaaren ampumaradalla on tehty vesitarkkailua vuodesta 2016 lähtien, ja tulokset ennen ja jälkeen 2020 ovat olleet yhdenmukaisia. Tästä syystä Puolustusvoimien oli aiheellista epäillä virheellistä näytettä tai virhettä tutkimuksissa (kt. luku Tilanneampumaradan vaikutukset pohjaveteen).

Epäselvien tulosten tullessa ilmi laboratorion toiminnasta reklamoitiin. Taipalsaaren ampumaradalta tutkittiin uusintanäyte toisen laboratorion toimesta, ja tulokset vastasivat edellisvuosien tarkkailunäytteiden tuloksia (lupahakemuksen täydennys 3.12.2021, BR14007, Liite 6, tarkkailuraportti).

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään kiinnittänyt huomiota siihen, että ampumaradalla ei ole riittäviä suojausrakenteita ja käsittelyjärjestelmää, vaan että rata- ja suojausrakenteet sekä vesienkäsittelyjärjestelmä imeytyskaivoineen on esitetty tehtävän uutena ja erillisenä olemassa olevista kivää-

riradoista. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta katsoo, että suunnitteilla olevalle tilanneampumaradalle on suunniteltu suojausrakenteet ja oma erillinen vesienkäsittelyjärjestelmä juuri siksi että sen riittävyys ja toiminta varmistetaan.

5.6.4. Tilanneampumaradan vaikutukset pohjavedenottoon

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään maininnut, että pohjavedenoton lisäämisen vaikutus aiotulla radan sijoituspaikalla lisääntyisi, mutta vaikutusten suuruutta ei tunneta. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että aluehallintoviraston väite jää epäselväksi, koska sitä ei ole perusteltu.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on ympäristölupahakemuksen täydennyksessä (7.12.2021, BR14007) lisäliitteissä (9.12.2021, BR20152) toimittanut Pönniälänkankaan pohjavesitutkimuksen raportin (Ramboll Finland Oy, 13.1.2012). Raportin mukaan koepumppauksen aikana veden happiarvot laskivat kaikissa koepumppauskaivoissa ja rauta ja mangaaniarvot alkoivat lievästi kohota. Myös CODMn-arvot kohosivat ja pH-arvot hiukan alenivat. Raportin mukaan veden laadun muutokset viittaavat Kaijansuonlampiin turvesuolta virtaavan ja pohjaveteen imeytyvän erittäin humuspitoisen veden vaikutuksesta pohjaveden laatuun. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että raportissa ei tuotu esille mitään sellaista, että ampumaratatoiminnalla olisi vaikutuksia pohjavedenottoon.

Edellä mainitun lisäksi raportissa on todettu, että vedenottamon valuma-alueella käytettäviä räjähteitä, räjähteiden hajoamistuotteita tai ruutien stabilisaattoreita ei havaittu pohjavedestä. Esiintyessään räjähteet, räjähteiden hajoamistuotteet ja ruutien stabilisaattorien käyttö vedenottamon valuma-alueella saattaisivat aiheuttaa pohjaveden laatuun kohdistuvan riskin. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta korostaa, että edellä mainittuja aineita ja yhdisteitä ei käytetä eikä näin ollen synny ampumaradan toiminnassa.

Edellä mainitun koepumppausraportin perusteella Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta katsoo, että ampumaratatoiminta ei vaikuta pohjaveden enimmäisottomääriin.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myös päätöksessään todennut, että pohjavedenoton lisäämisen vaikutuksia haitta-aineiden kulkeutumiseen ei tunneta. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa tähän, että em. koepumppausraportin tulokset osoittavat, että ampumaradalta peräisin olevat haitta-aineet eitä kulkeudu suunnitellulle vedenottamolle. Lisäksi haitta-aineiden kulkeutumista on tarkasteltu ja selvitetty Taipalsaaren ampumaratojen perustilaselvityksessä (FCG 27.5.2013). On myös huomioitava, että ampumaradalta ei pääse haitta-aineita pohjaveteen, joten riskiä pohjavedenotolle ei ole. Kuten Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on jo aiemminkin todennut, ampumaradan käsittelyjärjestelmä toimii ja ampumaradalla on tehty tarkkailua vuodesta 2016 alkaen. Käsittelyn jälkeen maahan imeytettävissä suotovesissä ei ole havaittu ampumaratatoiminnasta aiheutuvien haitta-aineiden liukoisia pitoisuuksia yli talousveden laatuvaatimusten tai pohjaveden ympäristölaatunormin. Vuonna 2016 suotovesistä havaittiin pieniä pitoisuuksia antimonia, arseenia ja

kobolttia. Havaintojen jälkeen käsittelyjärjestelmään lisättiin käsittelymassaa, jonka jälkeen vastaavia haitta-aineita ei ole tarkkailupisteestä X046 havaittu.

5.7. VAROVAISUUSPERIAATTEEN TULKINNASTA

Puolustusvoimat tiedostaa pohjaveden suojelun merkityksen ja tämän vuoksi tilanneampumaradan suojausrakenteet on suunniteltu varovaisuusperiaate huomioon ottaen BAT-vaatimuksia paremmaksi. Hakemuksessa esitetyt suojausrakenteet ja radan suunniteltu käyttöaste (n. 60.000 laukausta vuodessa) huomioon ottaen lupahakemuksen hylkääminen on perustunut pitkälti yksin varovaisuusperiaatteeseen.

Puolustusvoimien näkemyksen mukaan tilanneampumaradan toiminnasta ei aiheudu YSL 20 § mukaista ympäristön pilaantumisen vaaraa. Pykälän 1. kohdan mukaan on toimittava toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä ottaen huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (huolellisuus ja varovaisuusperiaate).

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta katsoo, että maaperään voidaan johtaa vettä, jonka haitta-ainepitoisuudet eivät ylitä talousveden laatuvaatimuksia ja ympäristölaatunormin arvoja.

Kun tarkastellaan ampumaratatoimintaa ja vuosien aikana tehtyjä tarkkailutuloksia (Lupahakemuksen täydennys 3.12.2021, BR14007, Liite 6, tarkkailuraportti), pilaantumisen vaaran todennäköisyys on hyvin pieni. Ampumaratatoiminnan ympäristövaikutukset ovat luonteeltaan pitkän ajan kuluessa syntyviä ja sellaisia, että ne voidaan havaita säännöllisellä rata-alueen suotovesien ja pohjaveden tarkkailulla.

Lupahakemuksessa esitetyt rakenteet ja puhdistusjärjestelmä sekä kaksi kertaa vuodessa tehtävä tarkkailu takaavat sen, että toiminta on huolellisuus ja varovaisuusperiaatteen mukaista. Pohja- ja suotovesien tarkkailutulosten muutoksiin, jotka ovat erittäin hitaita, voidaan reagoida riittävän nopeasti.

Ampumaratatoimintaan ei liity sellaista onnettomuusriskiä, jonka sattuessa pohjavesi voisi äkillisesti pilaantua. Tässä mielessä ampumaradan toiminta eroaa olennaisesti esimerkiksi polttoaineen jakeluaseman toiminnasta.

Pitkän aikavälin vaikutukset ovat myös hallinnassa, koska maaperään ja pohjaveteen ei pääse haitta-aineita, joiden pitoisuudet ylittävät talousveden laatuvaatimusten tai pohjaveden ympäristölaatunormin arvot. Ampumarata on ollut toiminnassa vuodesta 1974 alkaen eikä haitallisista ampumaradalta peräisin olevista aineista ole merkkejä.

Kysymyksessä olevassa tapauksessa pohjaveden pilaantumisriskiä pienentää lisäksi pohjaveden pinnan syvyys maanpinnasta (km. 25 metriä). Pohjaveden pH on alueella yli 6:ssa, joten lyijyn voidaan olettaa olevan veteen liukenemattomassa muodossa.

5.8. TILANNEAMPUMARADAN TARPEELLISUUS PUOLUSTUSVOIMIEN KANNALTA

Taipalsaaren ampuma-alue on valtakunnallisesti käytössä oleva ampuma-alue, jota käyttävät Maasotakoulun lisäksi myös muut turvallisuusviranomaiset.

Maasotakoulu kouluttaa Lappeenrannan yksikössä kaikkia Puolustusvoimien henkilöstöryhmiä ja Taipalsaaren ampuma- ja harjoitusalueen käyttö on iso kokonaisuus palkatun henkilöstön koulutuksen toteutuksessa ja käyttöviikkoja kertyy vuosittain runsaasti. Suoritettavilla ammunnoilla on suoraa vaikutusta Puolustusvoimien ylläpitämään valmiuteen ja suorituskykyyn.

Tilanneammuntojen harjoittelua varten tarvitaan oma rata, jossa voidaan turvallisesti toteuttaa kyseisiä ammuntoja. Lisääntyneet opiskelijamäärät pakottavat jo nyt Maasotakoulun kursseja käyttämään läheisten joukko-osastojen ja Rajavartiolaitoksen ampumaratoja vieden heidän omasta käytöstä resursseja sekä lisäten kustannuksia Maasotakoululle.

Uuden tilanneampumaradan rakentaminen ja tilanneammuntojen ohjaaminen tulevalle radalle vähentää taisteluammuntoja Matinahon ja Inganvierun ampumapaikoilla noin 50 000 laukauksella vuosittain. Mikäli ratahanke ei toteudu, joutuu Maasotakoulu jatkamaan tilanneammuntoja Matinahon ja Inganvierun ampumapaikoilla, joita ei ole suunniteltu eikä tarkoitettu tilanneammuntojen toteuttamiseen sekä käyttämään muiden joukko-osastojen ratoja. Tämä aiheuttaa ympäristökuormituksen lisäksi ylimääräisiä kustannuksia Maasotakoululle ja muille aluetta käyttäville joukoille ja järjestöille.

5.9. KATSELMUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta pyytää, että alueella järjestetään tarvittaessa katselmus, jolla on mahdollista havainnoida aluetta sekä tutustua kivääriratojen toimintaan ja ratarakenteisiin. Katselmuksen järjestäminen havainnollistaisi myös alueen ympäristöolosuhteita ja toimintaa. Valituksen alaisesta päätöksestä syntyy käsitys, jonka mukaan alueelle oltaisiin perustamassa uutta ampumarataa, vaikka kysymys on yhdestä käyttöasteeltaan melko pienestä lajiradasta, jonka perustamisella on tarkoitus vähentää toiminnasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Katselmuksen myötä muodostuisi konkreettisempi käsitys siitä, millaista toimintaa tilanneampumaradalla harjoitettaisiin ja millaisia mahdollisia ympäristövaikutuksia siitä voi syntyä suhteessa alueen muuhun toimintaan. Kyseisiä seikkoja näyttäisi olevan arvioitu valituksenalaisessa päätöksessä osin virheellisesti.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain hallituksen esityksen (HE 29/2018) 81 §:n perustelujen mukaan asian palauttaminen voi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin, kun päätöstä rasittaa menettelyvirhe. Tuomioistuin voi sisällyttää palautuspäätökseen myös määräyksiä asian käsittelemisestä uudelleen siinä tuomioistuimessa tai viranomaisessa, johon päätös palautetaan. Tällainen määräys voi sisältää kannanoton esimerkiksi alemman tuomioistuimen velvollisuudesta järjestää suullinen käsittely tai viranomaisen velvollisuudesta hankkia asiasta lisäselvitystä. Lupaviranomaisen kohdekäynnillä on erityinen merkitys silloin, kun sen näkemys luvan myöntämisen edellytyksistä on näin olennaisilta

osin ristiriidassa luvanhakijan kanssa ja kun lupaviranomaisen näkemys perustuu pitkälti lupaviranomaisen puutteellisina pitämiin selvityksiin, joihin luvanhakija voisi lupahakemusvaiheessa vielä vaikuttaa.

6. LOPUKSI

Puolustusvoimien toiminta perustuu puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:ssä määriteltyihin Puolustusvoimien tehtäviin. Lainkohdan mukaan Puolustusvoimien päätehtävänä on Suomen sotilaallinen puolustaminen, johon kuuluu mm. sotilaskoulutuksen antaminen. Yksi tehtävän toteuttamisen ehdottomista edellytyksistä on, että Puolustusvoimilla on käytössään riittävä määrä ampumaratoja.

Valituksen kohteena olevassa tilanneampumaradassa on kysymys jo olemassa olevan toiminnan uudelleen järjestelystä ympäristösuojelullisesti kestävämmällä ratkaisulla. Uuden tilanneampumaradan rakentaminen ei siten ole sellaista uutta toimintaa, jonka seurauksena toiminnan päästöt tai niiden vaikutukset lisääntyisivät tai toiminta muutoin olennaisesti muuttuisi. Valituksenalainen päätös on perustunut käytännössä siihen, että lupaviranomainen on arvioinut toimitetut selvitykset riittämättömiksi, eikä siihen, etteikö lupaa voitaisi myöntää.

Puolustusvoimat ottaa ampumaratojen kehittämishankkeissa huomioon BAT-selvityksen ja pyrkii mm. tällä tavoin parantamaan ympäristövaikutusten hallintaa. Yhteneväisten käytäntöjen ja päätösten ennakoitavuuden vuoksi olisi tärkeää, että myös lupaviranomainen huomioisi päätöksissään BAT-selvityksen sekä voimassa olevan lupakäytännön.

Edellä esitetyillä perusteilla Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta katsoo, että valituksenalainen päätös tulee kumota.

[redacted]